

Артем Сахно

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ, м. Кропивницький Україна*

ВЗАЄМОДІЯ З НАТО ЯК ЦЕНТРАЛЬНИЙ НАПРЯМОК РЕФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВО-ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Суверенна, незалежна і стабільна Україна, твердо віддана демократії та верховенству права, має ключове значення для євроатлантичної безпеки, однак, на нашу думку, питання щодо участі України у міжнародному військовому співробітництві на конституційному рівні вирішено неоднозначно.

З одного боку, відповідно до статті 17 Конституції України, на території нашої держави забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом, а з іншого – мирне та взаємовигідне співробітництво України у сфері безпеки і оборони з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права визнано пріоритетним напрямком зовнішньої політики держави (стаття 18 Конституції) [1].

8 лютого 1994 року Україна підписала Рамковий документ «Партнерство заради миру», а 25 травня цього ж року передала керівництву НАТО свій Презентаційний документ, в якому визначено політичні цілі участі України в Програмі «Партнерство заради миру», заходи, які планується здійснити для досягнення цих цілей, а також сили і засоби, що виділяються Україною для участі в неї [2].

Також, відповідно до Рекомендацій парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО, схвалених Постановою Верховної Ради України від 21 листопада 2002 року № 233-IV, євроатлантичну інтеграцію України визначено в якості суттєвого фактору зміцнення її національної безпеки, покликаною сприяти розвитку демократичних інститутів, громадянського суспільства, захисту прав і свобод людини, і, таким чином, відповідає життєво важливим інтересам Українського народу [3].

«Стратегічний оборонний бюлетень України (Біла книга України)» обґрунтовує євроатлантичний курс України і визначає її інтеграцію «до євроатлантичних та європейських структур безпеки та співробітництва, забезпечення широкомасштабної участі України в загальноєвропейській системі безпеки, набуття у майбутньому членства в НАТО та ЄС» пріоритетами її зовнішньої політики [4].

Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, розвиток особливого партнерства з Організацією Північноатлантичного договору з метою набуття повноправного членства України в НАТО, визначено в якості пріоритетного напрямку зовнішньої політики України. Для зміцнення особливого партнерства з НАТО та

набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору Україна планує:

- досягти у максимально стислі строки достатньої взаємосумісності Збройних Сил України та інших складових сектору безпеки і оборони з відповідними структурами держав Альянсу;
- суттєво активізувати реформи, які необхідно впровадити з метою досягнення відповідності критеріям членства в НАТО у рамках імплементації річних національних програм під егідою Комісії Україна - НАТО;
- отримати запрошення та приєднатися до Плану дій щодо членства в НАТО [5].

Згідно Стратегії комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року, затвердженої Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 348/2021, євроатлантична інтеграція визначена одним з пріоритетів національних інтересів держави та забезпечення національної безпеки, мета якої полягає в отриманні гарантій безпеки держави, її суверенітету та територіальної цілісності в межах існуючого кордону, забезпечення умов для утвердження демократичних цінностей та принципу верховенства права, гарантування безпеки, прав і свобод громадян України, економічного розвитку України та зростання добробуту її населення [6].

Таким чином, співпраця військово-правоохоронних органів України з НАТО є пріоритетним напрямком зовнішньої політики української держави. Так, з 2014 року у відповідь на російсько-український конфлікт було розпочато кілька проектів цільових фондів для підтримки створення сил та засобів та сталого нарощування потенціалу у ключових галузях:

1. *Створення сил та засобів, оперативна сумісність.* НАТО надає підтримку у реформуванні сектора оборони та пов'язаного з ним сектору безпеки України через Спільну робочу групу з військової реформи, процес планування та аналізу за програмою ПЗМ, Програму НАТО з зміцнення етичних засад, Програму НАТО з поглиблення військової освіти, Спільну робочу групу з військово-технічного співробітництва та консультативної місії у Представництві НАТО у Києві.

2. *Командування, управління, зв'язок та інформатика (С4).* Цільовий фонд з командування, управління, зв'язку та інформатики сприяє Україні у реорганізації та модернізації її структур та можливостей у галузі С4, сприяє їх оперативній сумісності з НАТО та вкладу в навчання та операції, що проводяться під керівництвом НАТО, та підвищує здатність України забезпечувати свою власну оборону та безпеку. Було узгоджено та перебувають на різних стадіях реалізації чотири проекти, які спрямовані на задоволення потреб у галузях безпеки регіонального повітряного простору; захищеного тактичного зв'язку; обміну знаннями; та поінформованості про обстановку.

3. *Тилове забезпечення та стандартизація.* Цей цільовий фонд покликаний надавати підтримку реформам систем тилового забезпечення та стандартизації України для Збройних сил, а також, при необхідності, для інших

національних військових структур, включаючи Національну гвардію та Державну прикордонну службу.

4. *Медична реабілітація.* Цей цільовий фонд спрямований на забезпечення швидкого доступу до належної медичної допомоги пацієнтам, у тому числі українським військовослужбовцям – чоловікам та жінкам – які перебувають на дійсній службі або звільненим у запас, та цивільному персоналу сектору оборони та безпеки. Крім того, цільовий фонд спрямований на надання підтримки Україні у зміцненні її системи медичної реабілітації, щоб забезпечити довгострокові стійкі послуги.

5. *Перепідготовка колишніх військовослужбовців із цивільних спеціальностей.* Цей цільовий фонд сприяє Україні у розробці та застосуванні сталого, ефективного та інтегрованого підходу до соціальної адаптації військовослужбовців, впровадженого у кадрову політику Збройних сил.

6. *Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ВОП) та боротьба із саморобними вибуховими пристроями (СВУ).* Цей цільовий фонд надає безпосередню підтримку конкретним рекомендаціям, які містяться в Плані НАТО з надання допомоги Україні в знешкодженні ВОП та боротьбі з СВУ. Фонд надає вибіркочну підтримку цивільній гуманітарній діяльності з очищення від вибухонебезпечних предметів, включаючи СВУ, та надає допомогу у створенні основ для трансформації знешкодження ВОП та розробки боротьби із СВУ в Україні.

7. *Кіберзахист.* Цей цільовий фонд, який досягнув своїх цілей і, отже, був завершений у 2017 році, був спрямований на надання допомоги Україні у розробці виключно оборонних технічних засобів протидії кіберзагрозам. В рамках сприяння було створено центр управління інцидентами, призначений для моніторингу інцидентів у сфері кібербезпеки, а також лабораторій для розслідування таких інцидентів [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. Ст. 141.

2. Партнерство заради миру. *Офіційний сайт Україна-НАТО.* URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ukrayina-nato/partnerstvo-zaradi-miru> (дата звернення: 03.06.2022).

3. Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО: Постанова Верховної Ради України від 21 листопада 2002 року № 233-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2002. № 51. Ст. 374.

4. Про Стратегічний оборонний бюлетень України: Рішення РНБО України від 29 грудня 2012 року. *Офіційний вісник Президента України.* 2013. № 3. Ст. 75.

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України": Указ

Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. *Офіційний вісник України*. 2020. № 75. Ст. 2377.

6. Про Стратегію комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року: Указ Президента України від 11 серпня 2021 року № 348/2021. *Офіційний вісник України*. 2021. № 65. Ст. 4105.

7. Організація Північноатлантичного договору. Відносини з Україною. *Офіційний сайт Україна-НАТО*. URL: https://www.nato.int/cps/ru/natohq/topics_37750.htm (дата звернення: 03.06.2022).